

skutečně k výkonu živnosti používány byly a k trvalému určení jich použití s věcí hlavní nevadilo ani, že kupitel vzhledem k výhradě vlastnického práva žalobkyní mohl též počítati s výjimečným případem odporujícím účelu koupě, že byla oprávněna stroje si v případě nedodržení platebních podmínek vzíti zpět. Jakmile tudíž stroje byly spojeny s truhlářskou dílnou, staly se, jak již řečeno, jejím příslušenstvím a žalobkyně opomenuvši si vymoci knihovní poznámku podle § 297 a) obč. zák., pozbyla k nim vlastnického práva, jak dovozeno v rozhodnutí čís. 12.106 sb. n. s. a nemůže proto z důvodů tvrzeného vlastnického práva odpírati podle § 37 ex. ř. exekuci na ně vedené.

Čís. 13313.

Zaměstnanec v dole jest pojištěn proti následkům úrazu již ze samého zákona a zaměstnavatel není mu práv náhradou škody, nesplnil-li úrazovým zákonem mu uloženou ohlašovací povinnost.

I za platnosti zákona ze dne 11. července 1922, čís. 242 sb. z. a n., jsou p o s a m é m z á k o n u všichni, kdož jsou zaměstnáni v hornictví, pojištěni i pro případ nemoci, i pro případ invalidity a stáří, aniž se činí rozdíl, zda jde o dělníka trvale zaměstnaného čili nic, leč že by dělník byl podroben jinému povinnému pojištění pensijnímu nebo že by požíval již důchodu invalidního nebo starobního podle tohoto zákona. Byl-li zaměstnanec již po samém zákonu pojištěn u báňské bratrské pokladny, nemůže se domáhati náhrady škody na zaměstnavateli, ježto ho nepřihlásil k pojištění nemocenskému a invalidnímu. Nezáleží na tom, že zaměstnavatel nebyl hornickým podnikatelem, rozhoduje jen, zda zaměstnanec byl zaměstnán v hornictví.

Podléhal-li zaměstnanec zákonu o pojištění u báňských bratrských pokladen, nemohl se zaměstnavatel prohřešiti proti ohlašovací povinnosti podle zákona ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 23. února 1934, Rv I 1107/32.)

Žalobce utrpěl úraz při práci v uhelném dolu. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se na žalovaných svých zaměstnavatelích náhrady škody, ježto ho žalovaní nepřihlásili k pojištění ani úrazovému ani nemocenskému ani invalidnímu, následkem čehož prý žalobce nedostal náhradu. Procesní soud první stolice uznal, odvolací soud neuznal žalobní nárok důvodem po právu. Důvody: Prvý soud uznal právem, že zažalovaný nárok jest důvodem po právu proto, že žalovaní nepřihlásili žalobce k pojištění ani úrazovému ani nemocenskému ani invalidnímu. V těchto směrech přicházejí v úvahu tyto zákony: a) úrazový zákon ze dne 28. prosince 1887 čís. 1 ř. zák. pro rok 1888 v doslovu zákona ze dne 10. dubna 1919 čís. 207 sb. z. a n., b) zákon ze dne 11. července 1922 čís. 242 sb. z. a n. o pojištění u báňských bratrských pokladen, c) zákon ze dne 9. října 1924 čís. 221 sb. z. a n. v doslovu novely ze dne 8. listopadu 1928 čís. 184 sb. z. a n. o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří. K a) Mezi stranami není sporno, že žalobce utrpěl úraz, o který jde, při práci v uhelném

dolu. Podle § 1 úrazového zákona byl žalobce povinně pojištěn u úrazové pojišťovny dělnické. Nároky žalobce z podnikového úrazu proti úrazové pojišťovně nezávisí na tom, zda žalobce u úrazové pojišťovny byl přihlášen k pojištění čili nic (§§ 6, 33 úrazového zákona). Neoznámil-li podnikatel úrazové pojišťovně včas nebo řádně úraz podle § 29 zákona, propadá jen trestu podle § 55 téhož zákona, není však práv dělníku z náhrady. Tento právní názor byl nejvyšším soudem opětovně vysloven a odůvodněn a připojuje se též k němu soud odvolací (srv. čís. 3445, 6572, 9331 sb. n. s.). Náleželo podle § 34 úraz. zák. žalobci, by svůj nárok na odškodnění proti úrazové pojišťovně uplatnil, k čemuž měl lhůtu jednoho roku. Ještě v době, kdy podal žalobu, o kterou jde, v květnu 1930, mohl s úspěchem nárok na odškodnění u úrazové pojišťovny ohlásiti. Žalobu podal zástupcem práva znalým. Podle § 46 úraz. zákona pojištěnec, utrpěv podnikový úraz, může uplatňovati proti podnikateli nárok na náhradu škody jen, když byl podnikový úraz způsoben podnikatelem nebo jeho zákonným zástupcem zúmyslně. Žalobce ani netvrdí, že žalovaní úmyslně způsobili úraz, o který jde. Již z tohoto důvodu jest uznati, že zažalovaný nárok není důvodem po právu.

K b). Jelikož žalobce utrpěl úraz jsa »zaměstnan v hornictví (§ 131 o. horn. zák.)«, byl v době úrazu povinně pojištěn nejen u úrazové pojišťovny, nýbrž i u bratrské báňské pokladny (§ 2 cit. zák. z roku 1922), ač jeho zaměstnavatelé, žalovaní, nebyli sami podnikateli hornickými (srov. rozh. nejv. správ. soudu čís. 6767/27 Boh.). Toto pojištění u báňské bratrské pokladny se týkalo nejen pojistných dávek pro případ nemoci, nýbrž i důchodu starobního a invalidního (§§ 1, 2, 15, 18 odst. (2) posl. cit. zákona). O pojištění proti nemoci platí i pro báňské bratrské pokladny, pokud zákon z roku 1922 neobsahuje nic jiného, zákony o nemocenském pojištění dělníků (§ 4), to jest zákon o pojištění dělníků ze dne 30. ledna 1888 čís. 33 ř. zák. a pozdější zákony a nařízení jej doplňující a pozměňující, nikoliv však nový zákon o sociálním pojištění pod c) citovaný, který teprve po roce 1922 byl vydán. Žalobce měl podle §§ 6, 6 b), 32 starého zákona o nemocenském pojištění dělníků a § 4 cit. zákona z roku 1922 proti báňské bratrské pokladně nárok na dávky nemocenského pojištění pro nemoc z úrazu bez ohledu na to, zda ho žalovaní u bratrské pokladny přihlásili čili nic. Žalobce nemůže proto s úspěchem žalobní nárok opírat o to, že ho žalovaní u bratrské pokladny nepřihlásili. Ani nárok pojištěnce proti báňské bratrské pokladně na provisi, na invalidní důchod není závislý na tom, zdali osoba v hornictví zaměstnaná byla u této pokladny přihlášená (§§ 2 odst. (1), 11, 15, 18 odst. (2), 26 cit. zák. z roku 1922).

K c). Jelikož žalobce byl povinně pojištěn u báňské bratrské pokladny, byl vyňat z pojištění i nemocenského i invalidního podle všeobecného pojišťovacího zákona z roku 1924 (srv. §§ 5 písm. b), § 6 písm. a) tohoto zákona). Avšak, i kdyby se usoudilo, že žalobce jako zaměstnanec u nehornických podnikatelů nebyl povinně pojištěn u bratrské pokladny, neměnilo by to nic na rozhodnutí tohoto sporu. Neboť i podle pojišťovacího zákona z roku 1924 přísluší dávky nemocenského pojištění bez ohledu k tomu, zda byl pojištěnec u nemocenské pojišťovny přihlášen, čili nic. Nárok na invalidní důchod proti nemocenské pojišťovně ovšem jest vázán předpokladem, že pojištěnec byl přihlášen

u pojišťovny. Avšak pojišťovací zákon z roku 1924 stanoví újmy na majetku, které stíhají zaměstnavatele, nesplní-li včas povinnost přihlašovací (§§ 20, 262). Těmito ustanoveními zrušena byla povinnost zaměstnavatele k další náhradě škody, kterou zaměstnanec jinak by mohl na zaměstnavateli požadovati podle povšechných zásad občanského práva z důvodu, že ho řádně nepřihlásil. Žalobce v žalobě tvrdí, že žalovaní jsou povinni nahraditi mu škodu, poněvadž úraz zavinili. V tomto směru stačí poukázat jednak na ustanovení § 46 úraz. zákona, jednak k tomu, že podle skutkových zjištění prvního soudu si žalobce zavinil úraz sám.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání opřené jen o dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 cřs.) není opodstatněno. Jde o žalobu na náhradu škody a dovolatel spatřuje zavinění žalovaných (§ 1295 obč. zák.) především v tom, že ho nepřihlásili k pojištění úrazovému a že neohlásili úraz úrazové pojišťovně dělnické. Než napadený rozsudek dovodil správně v souhlase s judikaturou nejvyššího soudu (srov. rozh. čís. 5445, 6572, 9331, 10.223 sb. n. s.), že žalobce byl proti úrazu pojištěn již ze samého zákona a že žalovaní nejsou mu právi z náhrady, nesplnili-li ohlašovací povinnost a stačí dovolatele odkázat v tomto směru na správné odůvodnění napadeného rozsudku. Další zavinění žalovaných spatřuje dovolatel v tom, že ho žalovaní nepřihlásili k pojištění nemocenskému a invalidnímu. Je nesporno, že žalobce byl přijat do práce dne 24. června 1929 a že byl žalovanými zaměstnán při traťových pracích v dole W. Byl proto žalobce po rozumu § 131 o. hor. zák. a § 2 zákona o pojištění u báňských bratrských pokladen ze dne 11. července 1922 čís. 242 sb. z. a n. zaměstnán v hornictví. V rozhodnutí čís. 11.355 sb. n. s. bylo zevrubně dolíčeno, že podle dříve platného zákona o bratrských pokladnách ze dne 28. července 1889 čís. 127 ř. z., byl každý, kdo byl zaměstnán při provozování hornictví, již po samém zákonu pojištěn, a to v horním podniku trvale zaměstnaný dělník i pro případ nemoci i pro případ invalidity, bez ohledu na to, zda ho majitel horního podniku u bratrské pokladny přihlásil, čili nic. Z ustanovení § 2 zákona čís. 242/1922 sb. z. a n., ze slov »podle tohoto zákona pojištěn jest« plyne, že i nyní jsou již po zákonu samém všichni, kdo jsou zaměstnáni v hornictví, pojištěni i pro případ nemoci, i pro případ invalidity a stárí, aniž se činí rozdíl, zda jde o dělníka trvale zaměstnaného, leč že by dělník byl podroben jinému povinnému pojištění pensijnímu nebo že by požíval již důchodu invalidního nebo starobního podle tohoto zákona. Že u žalobce byl některý z těchto důvodů vylučující pojistnou povinnost u báňské bratrské pokladny, nebylo tvrzeno. Byl proto žalobce již po samém zákonu u báňské bratrské pokladny pojištěn, bez ohledu na to, zda byl žalovanými nebo horním podnikem přihlášen, an zákon nečiní vznik nároku z pojištění závislým na přihlášce, jak je tomu v § 7 zákona ze dne 9. října 1924 čís. 221 sb. z. a n. v příčině invalidního a starobního pojištění podle tohoto zákona.

Okolnost, že zaměstnavatelé žalobcovi, žalovaní sami nebyli podnikateli hornickými, je bezvýznamná, ježto podle § 2 zák. čís. 242/1922 sb. z. a n. bylo jen rozhodným, že žalobce byl zaměstnán v hornictví (srovnej rozhodnutí nejvyššího správního soudu Bohuslav adm. čís. 6767/27, 8170/29, 9430/31). Nemohla proto žalobci z nepřihlášení k bratrské pokladně vzejíti škoda, není tu příčinné spojitosti mezi opomenutím žalovaných a uplatňovanou škodou, žalované stihají pro neohlášení žalobce jen následky § 78 zák. čís. 242/1922 sb. z. a n. a nic více, a je proto žaloba i pokud se opírá o toto zákonné ustanovení, bezdůvodná. Podle § 5 b) a § 6 a) zákona o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří ze dne 9. října 1924 čís. 221 sb. z. a n. v doslovu zákona z 8. listopadu 1928 čís. 184 sb. z. a n. jsou z povinného pojištění nemocenského, invalidního a starobního podle tohoto zákona vyňaty osoby podléhající pojistné povinnosti podle §§ 2 a 3 zákona ze dne 11. července 1922 čís. 242 sb. z. a n. o pojištění u báňských bratrských pokladen. Jak bylo doličeno, vztahoval se tento zákon na žalobce, nepodléhal proto žalobce pojištění po rozumu zákona čís. 221/1924 sb. z. a n. a nemohly se proto prohrěšiti žalovaní proti předpisům tohoto zákona. Nezáleží na tom, zda žalovaní zavinili úraz dovolatelův, když podle § 1 úrazového zákona ze dne 28. prosince 1887 čís. 1 ř. z. na rok 1888 v doslovu zákona ze dne 10. dubna 1919 čís. 207 sb. z. a n. podléhají úrazovému pojištění i všichni dělníci zaměstnaní v podnicích horních, a poukazuje proto právem odvolací soud i k ustanovení § 46 úraz. zák. Judikát bývalého vídeňského nejvyššího soudu čís. 196 (úř. sb. 1390) byl předstižen pozdějším zákonodárstvím.

Čís. 13314.

Ručení za škodu z provozu silostrojů (zákon ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák.).

Jízdou »na černo« rozumí se každá jízda podniknutá bez vědomí a bez příkazu podnikatele provozu k jinému než smluvnímu účelu a ručí za ni vlastník silostroje, je-li podnikatelem provozu a nebyl-li mu silostroj odňat o b j e k t i v n ě bezprávným činem. Vyžaduje se objektivně bezprávné odnětí s t r o j e, nikoliv odnětí jiných předmětů (pohonných látek).

Při jízdě na černo nezáleží na tom, kdo při osudné jízdě stroj řídil, zda provozní zřízenec vlastníka silostroje, či s vědomím zřízence osoba jiná.

(Rozh. ze dne 23. února 1934, Rv I 1596/32.)

Žalobce byl přejet motocyklem, náležejícím žalovanému P-ovi a řízeným T-em. Bylo zjištěno, že v době nehody byl motocykl půjčen P-em J-ovi. Žalobní nárok proti P-ovi uznaly o b a n i ž š í s o u d y důvodem po právu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolateli nelze přisvědčiti v názoru, že zapůjčení motocyklu J-em T-ovi jest objektivně bezprávným činem, který prý zbavoval žalova-